# Abdest alırken kep ve şapka veya kufiyenin üzerini mesh etmenin hükmü

[ Türkçe — Turkish — تركي ]

Muhammed Salih el-Muneccid

Terceme: Muhammed Şahin

Tetkik : Ali Rıza Şahin

2012 - 1433

IslamHouse.com

# ﴿ حكم المسح على القبعة والكوفية في الوضوء ﴾

« باللغة التركية »

محمد صالح المنجد

ترجمة: محمد شاهين

مراجعة: علي رضا شاهين

2012 - 1433

IslamHouse.com

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

**Soru:**

Kep, şapka veya kufiye gibi başımın üzerine giydiğim şeyin üzerini abdest suyu ile mesh edebilir miyim?

**Cevap:**

Hamd, yalnızca Allah'adır.

**Birincisi:**

Abdest sırasında imâmenin üzerini mesh etmenin câiz olduğuna dâir Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'den sahih hadisler gelmiştir. Bu hadisler, iki şekilde gelmiştir:

**Birincisi:** Başın ön kısmının (perçemin) ve imâmenin üzerini mesh etmektir.

Nitekim Muğîre b. Şu'be'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

((أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَوَضَّأَ فَمَسَحَ بِنَاصِيَتِهِ وَعَلَى الْعِمَامَةِ وَعَلَى الْخُفَّيْنِ.)) [ رواه البخاري ومسلم ]

**"Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- abdest alırken perçemini, imâmesinin ve çarıklarının üzerini mesh etti."**[1]

**İkincisi:**Sadece imâmenin üzerini mesh etmektir.

Nitekim Amr b. Umeyye'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

((رَأَيْتُ النَّـبِيَّ صَلَّى ٱللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَمْسَـحُ عَلَى عِمَامَتِـهِ وَخُفَّيْـهِ.)) [ رواه البخاري ]

**"Ben,Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'i, imâmesinin ve çarıklarının** (mestlerinin) **üzerini mesh ederken gördüm."**[2]

İmam Ahmed -Allah ona rahmet etsin- bu hadislerle amel etmiştir (O'nun görüşü, bu hadisler doğrultusundadır).[3]

Âlimlerin çoğunluğu abdest sırasında sadece imâmenin üzerini mesh etmenin yeterli olmayacağı ve

---

[1] Buhârî; hadis no:182. Müslim; hadis no:274. Lafız, Müslim'e âittir.

[2] Buhârî; hadis no: 205

[3] Bkz: "Keşfu'l-Kinâ'"; c: 1, s: 120

böyle yapanın abdestinin geçersiz olacağı hükmüne varmışlardır.

**İkincisi:**

İmâme, takiyye ve buna benzer şeylerin üzerini mesh etme konusundaki mezheplerin görüşlerine gelince:

Şâfiîlere göre: Öncelikle başın bir kısmının mesh edilmesi gerekir. Ardından (başın geri kalan kısmını) imâmenin üzerinden mesh etmeyi tamamlaması ise, müstehap olur.

İmam Nevevî -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Arkadaşlarımız (Şâfiî âlimleri) şöyle demişlerdir: Bir kimsenin başının üzerinde imâme varsa ve mazereti olsun veya olmasın,onu çıkarmak istemiyorsa, perçeminin tamamını mesh eder. (Başın geri kalan kısmını) imâmenin üzerinden meshi tamamlaması ise, müstehap olur. İmâmeyi ister abdestli olarak giysin, isterse abdestsiz olarak giysin fark etmez.Eğer başının üzerinde takke, başlık veya külah gibi bir şey varsa

ve onu çıkarmak istemiyorsa, başının üstündeki bu şey imâme gibidir, sadece perçemini mesh eder, takke veya külahın üzerinden meshi tamamlaması ise, müstehap olur.

Kadının başındaki şeyin hükmü de böyledir. Bir kimse, abdest sırasında sadece imâmenin üzerini mesh eder de başından hiçbir bir yeri mesh etmezse, bize göre ihtilafsız, abdesti geçerli değildir."[1]

Buna göre Şâfiîler; -başın bir kısmını mesh etmek kaydıyla- imâme, takke ve külahın üzerini mesh etmeyi câiz görmüşlerdir.Bu ise, Şâfiîlerde abdestte başın sadece bir kısmını mesh etmek farzdır,tamamını mesh etmek farz değildir,görüşünden kaynaklanmaktadır.Bunun içindir ki Şâfiîler, imâme veya takke ve külahın üzerinden meshi tamamlamayı müstehap olarak zikretmişlerdir. Bir kimse, imâme veya takke ve külahın üzerinden meshi tamamlamazsa, abdesti geçerlidir.

---

[1] Nevevî; "el-Mecmû'"; c: 1, s: 440

Abdestte başın tamamının mesh edilmesi gerektiğine dâir en tercihli görüş,İmam Mâlik ve İmam Ahmed'in -Allah ikisine de rahmet etsin- görüşleridir.

Mâlikîlere göre: Zaruret hâli dışında imâmenin üzerini mesh etmek câiz değildir. Bu zaruret ise, bir kimsenin,imâmeyi çıkarmakla zarar görmekten endişe etmesidir.

Bir kimsenin başının bir kısmı açık ise, açık kısmını mesh etmesi, sonra da imâmenin üzerinden mesh etmeyi tamamlaması gerekir."[1]

Mâlikîlerin kitaplarından olan "eş-Şerhu'l-Kebîr"de şöyle gelmiştir:

"Bir kimse, eğer başının bir kısmını mesh etme imkânı bulursa, bunu yapması, geri kalan kısmını ise imâmenin üzerinden mesh etmesi gerekir."[2]

Hanefîlere göre: Bu konuda hadisler gelmesine rağmen Hanefîler, imâmenin üzerini mesh etmenin câiz olmadığı görüşündedirler."[1]

---

[1] Hâşiyetu'l-Adevî; c: 1, s: 195

[2] "eş-Şerhu'l-Kebîr";c:1, s:163

Hanbelîlere göre: İmâmenin üzerini mesh etmeyi câiz gören Hanbelîler, her abdest alırken imâmeyi çıkarmak zor olduğundan dolayı câiz olarak görmüşlerdir. Hanbelîler, bu hükme göre, takke ve külahın üzerini mesh etmeyi câiz görmemektedirler. Çünkü takke ve külahı çıkarmakta bir zorluk yoktur.

Hanbelî âlimi el-Behûtî -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Kadının, başörtüsünün üzerine koyduğu Vikâye'nin üzerini mesh etmesi câiz değildir. Çünkü Vikâye, erkeğin takkesi gibidir. Onu çıkarmakta hiçbir zorluk yoktur. Külahların üzerini mesh etmek de câiz değildir.Bunun sebebi;külahı çıkarmak sahibine zorluk vermez. Bu sebeple külahın üzerine mesh etmek câiz değildir."[2]

İbn-i Kudâme -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

---

[1] Bkz: İbn-i Âbidîn Hâşiyesi; c: 1, s: 181

[2] Keşfu'l-Kinâ'; c: 1, s: 113

"Külah ve takkenin üzerini mesh etmek, câiz değildir. mam Ahmed böyle belirtmiştir."[1]

Böylelikle takke ve ona benzer külah ve kep gibi şeylerin üzerini mesh etmek, doğru değildir.Aynı şekilde (güneşten korunmak için başa örtülen) Şimağ, Ğutra ve Kufiye'nin üzerini mesh etmek de doğru değildir.Üçü de aynı hükümdedir.Ancak İmam Şâfiî'nin mezhebine göre, başın bir kısmını mesh ederse, bu zikredilen şeylerin üzerini mesh etmek câizdir.Bu ise -daha önce de geçtiği üzere-, Şâfiîlere göre abdestte başın tamamını mesh etmek farz değildir, sadece bir kısmını mesh etmek farzdır, görüşünden kaynaklanmaktadır.

Günümüzde âlimlerimiz,takke, külah ve Şimağ'ın üzerini mesh etmenin câiz olmadığı yönünde fetvâ vermişlerdir.

Değerli âlim Muhammed b. Salih el-Useymîn -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

---

[1] el-Muğnî; c: 1, s: 384

"Erkeğin imâmesinin üzerini mesh etmek câizdir. İmâme ise, başın tamamını örten ve yuvarlak dâire şeklindeki bilinen şeydir.

İmâmenin üzerini mesh etmenin câiz olduğuna dâir delil ise Muğîre b. Şu'be'nin hadisidir. Muğîre b. Şu'be -Allah ondan râzı olsun- o şöyle demiştir:

((أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى ٱللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَوَضَّأَ فَمَسَحَ بِنَاصِيَتِهِ وَعَلَى الْعِمَامَةِ وَعَلَى الْخُفَّيْنِ.)) [ رواه البخاري ومسلم ]

**"Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- abdest alırken perçemini, imâmesinin ve çarıklarının üzerini mesh etti."[1]**

İmâme, hadiste "Himâr" olarak da ifâde edilir.

Tıpkı Sahih-i Müslim'de geçen Bilal'in -Allah ondan râzı olsun- hadisinde olduğu gibi.

Hadis şöyledir:

((أَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى ٱللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَسَحَ عَلَى الْخُفَّيْنِ وَالْخِمَارِ.قَالَ: يَعْنِي الْعِمَامَةِ.)) [ رواه مسلم ]

---

[1] Buhârî ve Müslim

**"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- çarıkların** (mestlerin) **ve himârın** (yani imâmenin) **üzerini mesh etti."**[1]

Hadiste geçen "Himâr" kelimesini, "İmâme" olarak tefsir etmiştir. Eğer hadisteki bu açıklama olmasaydı, kadının başörtüsünde câiz olduğu gibi, (güneşten korunmak için başa örtülen) "Ğutra", -başın tamamını örtüyorsa-,onun üzerini mesh etmenin câiz olduğunu söylerdik."[2]

Değerli âlim Abdullah b. Cibrîn -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Takke, Arapçadaki "Kalensuva" denilen şey olup güneşten ve sıcaktan korunmak için başa giyilen ve başın en üst kısmını örtecek şekilde yapılan, genellikle iki kulağı örtmeyen bir şeydir.Takke, abdestte üzeri mesh edilen imâmeye kıyas edilemez. Çünkü takkeyi çıkarmakta bir zorluk yoktur."

Değerli âlim Salih el-Fevzân da bu konuda şöyle demiştir:

---

[1] Müslim; hadis no: 275

[2] eş-Şerhu'l-Mumti'; c: 1, s: 236

"Takke, imâme gibi değildir.Takke,külah ve kep: Başı örten her şey, imâme hükmünü almaz. İmâme özeldir. Çünkü sünnette üzeri mesh edilmesi câiz olan sadece imâmedir. Takke, külah ve tarbuş gibi başı örten diğer şeylere ve başa giydirilen giysilere gelince, bütün bunların üzeri mesh edilmez."

Allah Teâlâ en iyi bilendir.